

Skipulagsstofnun
Borgartún 7b
105 REYKJAVÍK

Garðabær, 22. mars 2023
Málsnúmer: 202302-0047
SS

Efni: Umsögn um matsskyldu eflingu ofanflóðavarna við Flateyri

Vísað er í tölvubréf frá Skipulagsstofnun, dags. 22. febrúar 2023, þar sem óskað er eftir umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um hvort framkvæmd Ofanflóðasjóðs á ofanflóðavörnum við Flateyri eigi að vera háðar mati á umhverfisáhrifum eða ekki.

Náttúrufræðistofnun veitti umsögn um fyrri framkvæmdir við ofanflóðavarnir á Flateyri, þann 24. júní 2021. Stofnunin taldi þær framkvæmdir sem fólu í sér víkkun flóðrásar ekki vera háða mati á umhverfisáhrifum.

Nú er stefnt að frekari framkvæmdum og er þar um að ræða uppbyggingu þriggja keiluraða ofan núverandi leiðigarða bæði austan og vestan megin, hækkun og endurbygging þvergarðs milli leiðigarða, mótun flóðrásar úr frá Skollahvilftargarði, efling vesturhlið eystri leiðigarðs og bygging á lágum leiðigarði ofan hafnar.

Um töluverðar framkvæmdir er að ræða en þær verða að stærstum hluta á þegar röskuðu svæði.

Efnisþörf er umtalsverð og verður efni að mestu sótt í Klofningsnámu utar í Önundarfirði og er þörf á töluverðri stækkun hennar. Þá þarf að opna smærri grjótnámu vestan við Klofningsnámu.

Umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar er líst vandlega í tilkynningunni. Náttúrufræðistofnun tekur undir að áhrif á jarðmyndanir geta talist óveruleg enda jarðminjar á svæðinu að stórum hluta raskaðar nú þegar.

Gróðurlendi sem verða fyrir raski vegna framkvæmdarinnar eru að stærstum hluta alalskalúpína og skógarkerfill sem mynda þéttar breiður. Um framandi ágengar tegundir er að ræða og verndargildi þeirra því ekkert. Að mati Náttúrufræðistofnunar er ástæða er til að hefta frekari útbreiðslu tegundanna út fyrir framkvæmdasvæðið og t.d. þarf að huga vandlega að hvar jarðvegi af svæðinu er fargað og koma í veg fyrir að plöntunum sé dreift á nýja útbreiðslustaði í Önundarfirði. Inn á milli finnast vistgerðir með nokkuð hátt verndargildi en flatarmál þeirra er ekki viðamikil. Einkum eru það votlendisvistgerðir þar sem flóðrás úr Skollahvilftargarði er áætluð. Um mjög lítið svæði er að ræða.

Fuglalíf hefur verið kannað á svæðinu við gerð núverandi snjóflóðavarnargarða og er fyrst og fremst um algengar mófuglategundir að ræða. Miðað við útbreiðslu alaskalúpínu og skógarkerfils má áætla að tegundafjölbreytni sé mögulega minni nú en þegar könnunin var gerð því tegundir eins og spói, heiðlóa og snjótittlingur forðast svo hávaxinn gróður. Fjallað er ítarlega um möguleg áhrif á fuglalíf í tilkynningunni m.a. á framkvæmdatíma og þ.m.t. á fuglalíf á hafnarsvæðinu. Náttúrufræðistofnun telur umfjöllunina góða.

Ljóst er að áhrif á ásýnd lands og landslag verða mest enda verða ofanflóðavarnir meira áberandi en þær eru í dag og ný form bætast við, einkum keiluraðirnar. Þó er um að ræða landslag sem er að stórum hluta umbreytt og manngert vegna núverandi varnargarða. Uppgræðsla getur dregið úr ásýndaráhrifum. Náttúrufræðistofnun leggur til að forðast sé að nota áfram alaskalúpínu fyrir uppgræðslu og frekar reynt að stemma stigu við útbreiðslu hennar á svæðinu. Rækta ætti birki og víðitegundir í stað lúpínu og skógarkerfils þar sem því verður komið við.

Náttúrufræðistofnun telur tilkynninguna gera fullnægjandi grein fyrir umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar og að ekki sé ástæða fyrir umhverfismati. Um brýna framkvæmd er að ræða í ljósi öryggissjónarmiða og aðrir valkostir ólíklegir.

Virðingarfyllt,

Snorri Sigurðsson
Sviðsstjóri náttúruverndarsviðs

